

ԵՐԵՍՈՒՆ ՏԱՐԻ ԵՌԱՋ

ԾԱՆՕԹ. — Յեա այսօրիկ ՍԻՈՆԻ ամէն րիւի մէջ շահեկան կտոր մը պիտի գնենք, բաղկով պաշտօնաբերիս երեսուն տարի առաջուան համապատասխան րիւկն: Յաջորդ երկու կտորները առնուած են ՍԻՈՆԻ առաջին տարուան Յուն-ուար եւ Փետրուարի ամիսներէն:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Ժառանգաւորաց Վարժարանին 1925-26 դպրոցական շրջանը նշանակալից եղաւ իր արդիւնքով:

Ժառանգ. վարժարանը այս շրջանին ունեցաւ չորս դասարան: Եւ կիւլպէնիան քարերարութեան շնորհիւ Զորքորդ դասարանը եղած էր Ընծայարան: 1926 չօկտ. 3. կիրակի առտու, Սրբոց Յակոբեանց Տաճարին մէջ, Ընծայարանի ուսանողներ Աւագ Սարկաւազութեան աստիճանին կոչուեցան Ամեն. Տ. Եղիշէ Ս. Պատրիարքի ձեռնադրութեամբ:

Ընծայարանի դասերը ստանձնած է ուսուցչական մարմին մը. որուն գլուխն է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը. որ կ'աւանդէ այս շրջանին Պատմ. Հայ եւ օտար մասնագէտութեանց, եւ Հայերէնագիտական ճիւղեր: Բարգէն Սրբազան կ'աւանդէ Հին եւ Նոր հայերէն, եւ Պատմ. նոր հայերէնի. եւ Ներածութիւն Սուրբ Գրոց, Հայոց. եւ Ընդհանուր Եկեղեցւոյ պատմութիւն: Ամերիկացի Հայր Պրիմօ՛ւն անգլերէն լեզու եւ գրականութիւն: Յրանսացի Մ. Պատան, Ֆրանսերէն, Երուսաղէմացի Մ. Յարա՛ն աւարերէն. Տիար Լ. Զիլիկիրեան՝ եկեղեցական երաժշտութիւն: Նորընծայ տարկաւազներն ու թր հոգի են եւ իրենց անուններն են ձեռնադրութեան կարգով. Կարապէտ Զալպեան, Սարգիս Մանուկեան, Հայկ Աբրահամեան, Էգիկ Վարդէսեան, Գրիգոր Քասիմեան, Ներսէս Տէր-Յակոբեան, Արքիաթ Մանուկեան, Լասթեա Դուլուսեան, ամէնքն ալ երիտասարդ, ամէնքն ալ հայկական հալածանքի եւ տառապանքի մէջէն անցած, գիտակից իրենց ազգին եւ եկեղեցւոյն վիճակին, եւ օժտուած ծառայութեան երկիւղած ոգիով:

Ընծայարանի ու թր Սարկաւազներուն հետ պէտք է յիշել, մեր միւս երեք Սարկաւազներու անուններն ալ, որոնք դարձեալ Ժառանգ. վարժարանի 1924-25 դպրոցական տարիէն, մասնաւոր խնամքի տակ առաջ տարին եւ զեռ կը տանին իրենց ուսանողութիւնը, եւ նուիրուեցան եկեղեցւոյ ծառայութեան:

Այս երեք Սարկաւազներն են. ձեռնադրութեան կարգով, Նարայր Պաղարեան, Անդրանիկ Պիւլպիւլեան, Ներսէս Տէր Ներսէսեան: Նորայր եւ Ներսէս Սարկաւազներ, թէ՛ կ'ուսանին այժմ եւ թէ՛ Ժառանգ. վարժարանի եւ Երուսաղէմացիներու դպրոցին մէջ կ'ուսուցանեն:

(Սիւն, 1927 Յունուար, էջ 30)

ՕՐՄԱՆԵՆԱՆԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

1866 — 1877 ի ՍԻՈՆԻ մասին

Օրմանեան Սրբազան, իր Ազգապատմին Դ. րդ եւ վերջին մասին մէջ (§ 2789), որ մամուլի տակ է. Եւայի պատրիարքի ջանքերով Ս. Յակոբայ տպարանին վերակազմութիւնը պատմելէ հայր, կ'ըսէ.

— «Տպարանի տեսչութիւնը յանձնուեցաւ Սաւալանեանի, եւ անոր ու անոր յաջորդող տեսչաներուն ձեռքով, Եւայի 20 տարիներուն մէջ. մեծ ու պզտիկ առաջին կամ կրկնուած տպագրութիւններէն, 169 հրատարակութիւն կը հաշուուի Երուսաղէմի տպարանէն ելած. զիւսուորապէս եկեղեցական գիրքեր, նախնեաց մատենագրութիւններ եւ դպրոցական դասագիրքեր (Նեմ. 41-51):

«Երուսաղէմի տպարանին հրատարակութեանց կարգին յատուկ կերպով նշանակելի է Սիւն մամուլը. 16 երեսէ բաղկացեալ. մեծութեամբ երկիւղեան պրակներով, որոց առաջինը լոյս տեսաւ 1866 Յունուարին, եւ որ 12 տարի կեանք ունեցաւ. Արտ. տեսչութիւնը ստացուեցաւ կառավարիչ Դոգէթ փաշայի միջնորդութեամբ. իսկ խմբագրութիւնը դարձեալ Սաւալանեանի յանձնուեցաւ, եւ վերեց զայն գրեթէ միայնակ. ուսկից ետքը զորքը անցաւ Մուրատեանի ձեռքը իր հասցուեցած աշակերտներով (Նեմ. 52-54): «Սիւնը նմանօրինակ հանդէսներէ աւելի քան մը չէ եղած. եւ որ եւսն է յայտնի չէ թէ որ շրջանակի եւ ո՛ր դասակարգի տահմանուած է. զի իմաստասիրական եւ կրօնական ուսումնասիրութեանց հետ աշակերտական շարագրութիւններ կը յաճախեն»:

«Նեխաւք ազգային պատմութեան մակագրին ներքեւ Երուսաղէմի գրչագիրները շատ աւելի նիւթ կրնային մատակարարել քան որչափ ինչ օգտուած է Սաւալանեան, իսկ իւր յաջորդները զայն քնաւ իսկ զանց ըրած են. որ պատմական ուսումնասիրութեանց համար շատ պիտանի գլուխ մըն է:

«Երուսաղէմի Աթոռին պատմական յիշատակներուն եւ ժամանակակից դիպումներուն ալ մեծ ուշադրութիւն դարձուած է. քայքայ դիտողութիւններով մէկտեղ առաւելագոյն օգուտին անսակեալ պէտք չէ մղէ մինչեւ եղածը ուրանալու:

«Ո՛ր էր թէ Երուսաղէմ այսօր ալ ունենար իւր Սիւն տպագիրը. գոնէ պարագայը ներկին Նոր Սիւն մը հրատարակել» (1916 Յուլիս 25/7 Օգոստոս):

(Սիւն, 1927 Փետրուար, էջ 63-64)